

LARA laatuvinnehanke

- laatujärjestelmä kierrätyslannoitevalmisteille

TIEDOTE

18.12.2019

Laatu ja turvallisuus ovat tärkeitä kierrätysravinnevalmisteita tuottaville yrityksille

Marraskuussa 2019 Lara laatuvinnehankkeen ja Osuuskunta Visian toimesta toteutettu haastattelu-tutkimus osoittaa, että laatu- ja turvallisuusasiat ovat tärkeitä kierrätysravinnevalmisteita valmistaville yrityksille. Tällä hetkellä laatujohtamisessa lainsäädännön vaatimukset ovat keskiössä, mutta suuressa roolissa ovat myös yritysten omaehtoiset toimenpiteet. Usea yritys investoi parhaillaan kierrätysravinneratkaisujen tuotantoon. Lainsäädäntö muuttuu nopeasti, mitä pidetään sekä haasteena että mahdollisuutena toimialalle.

Haastatteluun osallistuneet 17 suomalaista yritystä tuottavat kierrätyslannoitevalmisteita ja -ratkaisuja useista eri raaka-aineista, lisäksi neljä haasteltua yritystä on käynnistämässä liiketoimintaa. Haastatteluissa yleisimmin mainitut raaka-aineet olivat puhdistamolietteet, biojäte, lanta sekä erilaiset teollisuuden sivuvirrat ja jätteet. Kaikilla haastatelluista yrityksistä ei vielä ole tuotantoa. Yritykset valmistavat erilaisia lannoitetuotteita, kasvualustoja, multaa, kompostia ja mädätettä. Yli puolet haastatelluista yrityksistä valmistaa luomutuotantoon kelpaavia lannoitteita, minkä lisäksi muutama yritys harkitsee luomulannoitteiden tuottamisen aloittamista.

Uuden lannoitelainsäädännön myötä vuoden 2022 puolivälistä lähtien myös orgaanisia lannoitteita voidaan kaupata vapaammin EU-sisämarkkinoilla. Tämän johdosta asetuksen vaatimukset täyttäviä suomalaisia orgaanisia lannoitteita voidaan myydä muualle Eurooppaan, ja vastaavasti Suomeen voidaan tuoda muualla EU:ssa valmistettuja lannoitteita. Suurin osa haastatelluista yrityksistä on kiinnostunut toimittamaan lannoitteita lähiseudulle, mutta osa on kiinnostunut myös valtakunnallisista ja EU:n sisämarkkinoista, ja muutama on kiinnostunut jopa globaaleista markkinoista.

Haastattelut ilmentävät hyvin sitä seikkaa, että kierrätyslannoitteiden osalta ollaan sekä uuden että vanhan asian äärellä. Erilaisia maanparannusaineita ja orgaanisia lannoitteita on valmistettu iät ja ajat, mistä hyviä esimerkkejä ovat lannan peltoon levitys ja kompostin valmistus. Mullistavampaa liiketoiminnassa on nimenomaan jalostusasteen nouseminen (esim. rakeistetut lannoitevalmisteet ja väkevöinnit) sekä ns. kierrätyslannoitteiden ja -ravinteiden markkinoille tuleminen. Kierrätystuotteet valmistetaan erilaisista sivuvirroista, tähteistä ja jätteistä kiertotalousperiaatteiden mukaisesti. Orgaanisten lannoitteiden ja kasvualustojen voidaan katsoa myös kuuluvan kierrätystuotteiden kategoriaan, mikäli ne ovat kiertotalousperiaatteiden mukaisesti valmistettuja.

Selvitys osoittaa, että kansallinen kierrätyslannoite-, -ravinne sekä kasvualustatoimiala on kehittymässä kovaa vauhtia. Alalle on tullut ja tulossa uusia toimijoita, minkä lisäksi valtaosa nykyisistä toimijoista on tehnyt tai tekemässä seuraavan kahden vuoden aikana jonkin asteisia investointeja tuotantokapasiteetin lisäämiseksi. Yritykset etsivät myös aktiivisesti uusia yhteistyökumppaneita niin raaka-aineen hankintaan, että lannoitteiden (sopimus)valmistukseen.

Toimialan murrosta ja hyvää kasvuvauhtia kirittävät positiiviset kasvunäkymät biokaasun ja ravinnekierron saralla, mutta myös muutokset maanviljelyssä, kuten maatilakoon kasvu. Tuotteiden loppukäyttäjät maataloudessa ja viherrakentamisessa etsivät uusia, luotettavia ja kustannustehokkaita vaihtoehtoja. Kiristyvät ympäristöveloitteet ja -tavoitteet ovat lisäksi ohjanneet kysyntää uusiin raaka-ainelähteisiin kiertotaloushengen mukaisesti.

Haastatteluiden perusteella tuotteiden laatujärjestelmät eivät ole lainkaan niin yleisiä kuin tuotantolaitosten laatujärjestelmät. Sen sijaan yleisin keino tuotteiden laatutason varmistamiseksi on niin ikään lainsäädännön veloitteiden noudattaminen sekä tuotantolaitosten laatujärjestelmien avulla. Lisäksi useat yritykset ottavat tuotteistaan myös säännöllisesti lisänaytteitä valmistuksen eri vaiheissa.

LARA-laaturavinnehanke on tuttu suurimmalle osalle haastatelluista. Lähes 40 prosenttia haastatteluun osallistuneista yrityksistä ei kuitenkaan ollut vielä selvillä, minkälaisesta järjestelmästä on oikein kyse ja mitkä ovat mukaan lähtemisestä saatavat hyödyt. Nämä toimijat eivät vielä siis osanneet ottaa kantaa, että ovatko kiinnostuneita järjestelmän hyödyntämisestä vai eivätkö.

Selkeämmin kierrätyslannoitevalmisteiden laatujärjestelmän hyödyt näkivät ne yritykset, jotka ovat olleet mukana pilotoimassa järjestelmää LARA-laaturavinnehankkeessa vuoden 2019 aikana. Pilotointiin osallistuneista viidestä yrityksestä kaikki aikovat hyödyntää järjestelmää myös jatkossa. Lisäksi kaksi muuta haastatelluista yrityksistä harkitsee kierrätyslannoitevalmisteiden laatujärjestelmän käyttöönottoa lähiaikoina. Muutama yritys arvioi järjestelmän olevan liian kallis tai ei nähnyt järjestelmän tuovan lisähyötyä suhteessa lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin.

Suurin osa haastatelluista näki vapaaehtoisessa kierrätyslannoitevalmisteiden laatujärjestelmässä paljon potentiaalia. Hyötyinä nähtiin mahdollisuus viestiä tehokkaammin kierrätyslannoiteista ja niiden ominaisuuksista loppukäyttäjille, parantaa kierrätysravinteiden imagoa, kehittää toimialan yhteisiä pelisääntöjä ja parantaa myyntiä. **Laatulannoite**-sertifikaatti voisi lisätä tuotteiden menekkiä erityisesti, mikäli asiakkaiden ja yhteistyökumppanien laatuvaatimukset nousevat. Loppukäyttäjän eli viljelijän huomioisessa on niin ikään parantamista, mihin liittyy lannoitevalmisteiden helppokäyttöisyyden varmistaminen, ja esimerkiksi toimivat ja selkeät tuoteselosteet.

Kierrätyslannoitevalmisteille laatujärjestelmää kehittävä LARA laaturavinnehanke toteutetaan 2.7.2018 – 29.2.2020 välisenä aikana, minkä jälkeen kehitettyä laatujärjestelmää voivat alkaa hyödyntää kaikki kierrätysravinteita valmistavat toimijat. Jatkossa laatujärjestelmä tulee tarjoamaan entistä enemmän tietoa kierrätysravinteista ja kasvualustoista myös laajalle sidosryhmäjoukolle, johon kuuluvat maanviljelijöiden ohella muun muassa tutkimuslaitokset, oppilaitokset, elintarviketeollisuus ja kuluttajat.

Laatujärjestelmää kehittävät kaksi toimialajärjestöä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry sekä Suomen Vesilaitosyhdistys ry, yhteistyössä kierrätyslannoitevalmisteita tuottavien yritysten, tutkimuksen, neuvonnan ja viranomaisten kanssa. Hanketta ovat rahoittaneet Ympäristöministeriö, Sitra ja joukko yrityksiä.

Lisätiedot LARA-laaturavinnehankkeesta: Laatuprojektipäällikkö, Juha Pirkkamaa, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, puh. + 358 40 580 3692, jpirkkamaa@gmail.com

www.laatulannoite.fi